

Ö?retmeye Yönelik Hedef Yönelimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmeye Yönelik Hedef Yönelimi Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27453>

Özet

Öğretmeye Yönelik Hedef Yönelimi Ölçeği (ÖHYÖ), öğretmenlerin mesleki gelişimlerine ve öğretim süreçlerine yönelik sahip oldukları hedef yönelimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal olarak yabancı dilde geliştirilmiş olup, 2016 yılında Yıldızlı, Saban ve Batu tarafından Türkçe konuşulan popülasyonlarda kullanılmak üzere **uyarlama** çalışması yapılmıştır. Uyarlama çalışması, ölçeğin kültürel bağlama uygunluğunu ve psikometrik özelliklerini Türk eğitim sistemi bağlamında değerlendirmeyi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmeye Yönelik Hedef Yönelimi, Öğretmen Motivasyonu, Akademik Başarı, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

H. Yıldızlı, A. Saban, M. Batu

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin öğretim faaliyetlerini yönlendiren ve motive eden temel **hedef yönelimlerini** belirlemektir. Bu yönelimler genellikle ustalık (mastery) hedefleri ve performans hedefleri gibi kategorilere ayrılır. Öğretmenlerin hangi tür hedeflere odaklandıklarını anlamaları, mesleki gelişim programları ve eğitim politikaları geliştirilmesinde kritik öneme sahiptir.

Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin Türkçe konuşan öğretmenler üzerindeki geçerliliğini ve güvenilirliğini test ederek, Türkiye'deki araştırmacılara eğitim psikolojisi alanında sağlam bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir. Ölçek, öğretmenlerin mesleki zorluklara, öğrenci performansına ve kişisel yeterlilik algılarına yaklaşımlarını sistematik olarak değerlendirme imkanı sunar.

Yapı

Öğretmeye Yönelik Hedef Yönelimi Ölçeği, sosyal bilişsel motivasyon teorisine dayanmaktadır ve bireylerin başarı durumlarına yaklaşımlarını belirleyen **hedef yönelimi** yapısını ölçer. Bu yapı, öğretmenlerin neden belirli öğretim stratejilerini seçtiğini, zorluklarla nasıl başa çıktığını ve mesleki yeterliliklerini nasıl algıladıklarını açıklar.

Tipik olarak ölçülen alt boyutlar arasında; öğrenmeye yönelik çaba gösterme ve yeterliliği

art?rmaya odaklanan ustal?k yönelimi (Mastery Goal Orientation) ve ba?kalar?ndan daha iyi görünmeye veya olumsuz de?erlendirmelerden kaç?nmaya odaklanan performans yönelimi (Performance Goal Orientation) bulunmaktadır. Ölçek, bu farklı motivasyonel e?ilimlerin düzeyini tespit etmeyi amaçlar.

Geçerlik

Ölçe?in uyarlama çal??mas?nda, yap? geçerlili?inin incelenmesi için genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??tır. Yıld?zlı ve arkadaşlar? (2016), orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türkçe veri setinde korunup korunmad??n? incelemi?lerdir. Bu süreç, maddelerin teorik olarak öngörülen yapılar? ne ölçüde temsil etti?ini göstermektedir. Çal??mada, ölçe?in yap?sal modelinin iyi uyum indekslerine sahip oldu?u ve hedef yönelimi boyutlar?n? ba?ar?lı bir ?ekilde ay?rt etti?i belirtilmi?tir.

Uyarlama çal??mas?n?n detaylı geçerlik bulgular?, ölçe?in Türkçe formunun ö?retmenlerin hedef yönelimlerini geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü destekler niteliktedir. Ek olarak, ara?t?rmacılar genellikle ölçüt ba??mlı geçerlik gibi ek kanıtlar sunarak ölçe?in psikometrik sa?lamlı??n? peki?tirirler, bu da ölçek puanlar?n?n ilgili de?i?kenlerle beklenen yönde ili?kili oldu?unu gösterir.

Güvenirlik

Ö?retmeye Yönelik Hedef Yönelimi Ölçe?i'nin Türkçe formunun iç tutarlılık güvenilirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in genelinde ve alt boyutlar?nda yüksek iç tutarlılık de?erleri (genellikle .70 ve üzeri) elde edildi?ini rapor etmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Uyarlama raporunda ayrıca, ölçe?in zaman içinde ne kadar stabil oldu?unu gösteren test-tekrar test güvenilirli?i bulgular?na da yer verilmi? olabilir. Bu tür güvenilirlik analizleri, ölçe?in farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verme yetene?ini do?rulayarak, ölçüm hatas?n? minimize etme kapasitesini ortaya koyar.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n?n belirlenmesi, uyarlama sürecinin kritik bir ad?m'dır. Orijinal ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türkçe versiyonunda da sürdürülüp sürdürülmedi?i, genellikle **faktör analizi** (Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c?) ile incelenir. Bu analizler, ö?retmen hedef yöneliminin alt boyutlar?n?n birbirinden ayr??mas?n? ve teorik modele uygunlu?unu sa?lar.

2016 tarihli çal??mada, ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örneğinde de kabul edilebilir düzeyde uyum sa?ladı?? rapor edilmi?tir. Bu, ölçe?in teorik temellerinin kültürel ba?lamda da geçerli

oldu?unun önemli bir göstergesidir ve ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n korunarak kullan?labilece?ini i?aret eder.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Kaynakta kesin derecelendirme bilgisi yer almamakla birlikte, uyarlama makalesinde bu bilginin mevcut oldu?u varsay?l?r.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ö?retmenler

Age Group: Çal??an Yeti?kinler (Ö?retmenlik mesle?ini icra eden ya? grubu)

Population Details: Türkiye'deki farklı e?itim kademelerinde (ilkö?retim, ortaokul, lise) görev yapan ö?retmenler örnekleminde üzerinde uyarlanm??t?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen, Mesleki Motivasyon, Hedef Teorisi, Derecelendirme, Uyarlama Çal??ması, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Kaynakta belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Kaynakta belirtilmemiştir.

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçek, Y?ld?zl?, Saban ve Ba?tu? tarafından 2016 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Akademik amaçlı? kullan?mlar için genellikle orijinal yay?nc?n?n ve uyarlama yazarlar?n?n referans gösterilmesi gerekmektedir. Kullan?m izinleri ve telif hakları için ilgili makale yay?nc?s?yla (ilkö?retim Online) veya yazarlarla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Kaynaklar

Yıldızlı, H., Saban, A. ve Baştu, M. (2016). Öğretmeye Yönelik Hedef Yönelimi Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması. *İlköğretim Online*, 15 (4), 1254-1267. DOI: 10.17051/io.2016.62664

Orijinal makalenin linki: <http://ilkogretim-online.org.tr/vol15say4/v15s4m11.pdf>

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: ogretmeye-yonelik-hedef-yonnelimi-olcegi-toad.pdf

Öğretmeye Yönelik Hedef Yönelimi Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte açıkça listelenmemiştir. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme bilgileri için Yıldızlı, Saban ve Baştu (2016) tarafından yayımlanan orijinal uyarlama makalesine başvurulmalıdır.